ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **Mgr. et Mgr. et Mgr. I. B.**, proti žalovanému: **Rektor Univerzity Palackého v Olomouci**, se sídlem Křížkovského 8, Olomouc, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 3. 2012, č. j. 22 A 42/2012 - 15,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 29. 3. 2012, č. j. 22 A 42/2012 - 15, odmítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2007 ve věci jmenování děkana Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na funkční období počínající dnem 1. 11. 2007. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl návrh Akademického senátu Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a žalobce děkanem právnické fakulty nejmenoval.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 31. 8. 2007, avšak žaloba byla podána až dne 24. 3. 2012, tedy po uplynutí lhůty k podání žaloby. Krajský soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), odmítl jako opožděnou. Na tomto závěru nemůže podle krajského soudu nic změnit dříve podaná žaloba, kterou soud projednával pod sp. zn. 22 Ca 352/2007, neboť toto řízení bylo vedeno k samostatné žalobě a bylo pravomocně skončeno usnesením ze dne 19. 11. 2007. Dále nemůže na uvedeném závěru nic změnit ani dříve proběhlé odvolací řízení před

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, protože Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 66/2010 - 119, shledal, že ministerstvo postupovalo zcela mimo svou pravomoc a na odvolací řízení je třeba hledět, jakoby nikdy neprobíhalo. Krajský soud dále poznamenal, že na jeho závěru nemůže nic změnit ani soudní řízení vedené Městským soudem v Praze pod sp. zn. 5 Ca 12/2008 (5 A 370/2011), jehož předmětem nebylo rozhodnutí žalovaného, ale rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 23. 11. 2007, č. j. 25997/2007-30, tj. rozhodnutí jiné, jakkoliv na nyní napadené rozhodnutí rektora navazující. Podle krajského soudu nemůže na odmítnutí žaloby ničeho změnit ani skutečnost, že žalobce v žalobě namítal nicotnost napadeného rozhodnutí. S odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2006, č. j. 5 As 67/2005 - 88, a ze dne 3. 6. 2010, č. j. 2 As 10/2010 - 22, krajský soud podotkl, že vyslovení nicotnosti rozhodnutí správního orgánu soudem předpokládá, že žaloba proti takovému rozhodnutí je způsobilá soudní přezkum vyvolat. Krajský soud dodal, že posouzení včasnosti žaloby nemůže být vázáno na posouzení merita věci; je tedy vyloučeno stanovení jiné lhůty pro napadení rozhodnutí nezákonného a pro napadení rozhodnutí nicotného.

V kasační stížnosti proti tomuto usnesení žalobce (dále jen „stěžovatel“) namítal, že soud nesprávně posoudil okamžik počátku běhu lhůty stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s. Lhůta předvídaná v tomto ustanovení byla podle stěžovatele zachována. Stěžovatel připomněl, že jeho předchozí žaloba proti rozhodnutí žalovaného byla odmítnuta usnesením krajského soudu ze dne 19. 11. 2007, č. j. 22 Ca 352/2007 - 29, s odůvodněním, že stěžovatel nevyčerpal opravné prostředky proti rozhodnutí žalovaného, resp. o podaném opravném prostředku nebylo pravomocně rozhodnuto (podle názoru krajského soudu bylo přípustné odvolání k Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy). Stěžovatel se v dobré víře ve správnost uvedeného právního názoru soudu tímto závěrem řídil a dále postupoval cestou správního řízení. Žalobou napadl rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 23. 11. 2007, č. j. 25997/2007-30; Městský soud v Praze však - vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu - rozsudkem ze dne 8. 2. 2012, č. j. 5 A 370/2011 - 163, vyslovil nicotnost rozhodnutí ministerstva. Stěžovatel konstatoval, že určení povahy rozhodnutí žalovaného (zda se jedná o pracovněprávní úkon nebo rozhodnutí správního orgánu a zda je přezkoumatelné postupem podle správního řádu nebo soudního řádu správního) je nezbytným předpokladem pro jeho následný meritorní přezkum. Tato problematika dosud nebyla předmětem soudního přezkumu, ani právní předpisy ji výslovně neupravují a do vydání zmíněného rozsudku Městského soudu v Praze nebylo postaveno najisto, zda lze rozhodnutí žalovaného přezkoumat podle správního řádu nebo podle soudního řádu správního, nebo pouze prostředky k ochraně proti diskriminaci v pracovněprávních vztazích. Postupoval-li v takto právně nejasné věci stěžovatel od počátku v souladu s právním názorem soudu vyjádřeným v původním rozhodnutí z roku 2007, nemůže mu být nyní kladeno k tíži (natož soudem, jehož názorem se řídil), že se takový názor posléze ukázal nesprávným. Přijetí opačného závěru by podle stěžovatele znamenalo, že mu byla fakticky odňata možnost domáhat se meritorního přezkumu rozhodnutí žalovaného, které se dotýká jeho veřejného subjektivního práva (práva na přístup k veřejné funkci děkana). To by bylo projevem *denegatio iustitiae*, porušením ústavou garantovaného práva na soudní ochranu a práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel považoval za rozhodnutí, se kterým je spojen běh lhůty pro podání žaloby, až rozsudek

Městského soudu v Praze ze dne 8. 2. 2012, doručený stěžovateli dne 23. 2. 2012. Dále upozornil na to, že krajským soudem zmíněná otázka nicotnosti rozhodnutí je v současnosti předmětem posuzování ze strany rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 7 As 100/2010. Podle stěžovatele byl krajský soud povinen zabývat se žalobní námitkou nicotnosti rozhodnutí žalovaného bez ohledu na to, zda byla žaloba podána ve lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., či nikoliv. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozhodnutím krajského soudu a poukázal na to, že stěžovatel měl možnost podat proti usnesení krajského soudu ze dne 19. 11. 2007, č. j. 22 Ca 352/2007 - 29, kasační stížnost. Skutečnost, že dostatečně nehájil svá práva a kasační stížnost nepodal, nemůže být kladena k tíži nikomu jinému než právě stěžovateli. Žalovaný dále podotkl, že jeho rozhodnutí není nicotné. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou. Současně poznamenal, že pokud by Nejvyšší správní soud uvážil, že zamítnutím kasační stížnost by došlo k odepření spravedlnosti, nebrání se meritornímu přezkoumání svého rozhodnutí krajským soudem.

Napadené usnesení přezkoumal Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel se dovolával důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. *žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.*

Podle odst. 4 téhož ustanovení *zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout*.

Mezi účastníky řízení nebylo sporu o tom, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno dne 31. 8. 2007, jak stěžovatel potvrzuje v textu žaloby i v kasační stížnosti. Den doručení rozhodnutí žalovaného určil počátek zákonem stanovené dvouměsíční lhůty pro podání žaloby. Tato lhůta marně uplynula ve středu dne 31. 10. 2007 (srov. § 40 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud tak ve shodě s krajským soudem dospěl k závěru, že žaloba ze dne 22. 3. 2012, podaná k doručení krajskému soudu dne 24. 3. 2012, je opožděná, neboť byla podána až po marném uplynutí zákonem stanovené lhůty, jejíž zmeškání nelze prominout.

Citované ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. neumožňuje vztáhnout počátek lhůty pro podání žaloby k okamžiku doručení rozhodnutí soudu, byť se jedná o rozhodnutí v související právní věci. Určujícím datem je den doručení rozhodnutí, které je žalobou

napadeno, tj. v projednávané věci pátek 31. 8. 2007, kdy bylo stěžovateli doručeno žalobou napadené rozhodnutí žalovaného.

Stěžovatel současně poukazoval na svou dobrou víru v předchozí rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v řízení vedeném pod sp. zn. 22 Ca 352/2007, ve kterém byla jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného odmítnuta jako nepřípustná, protože jí bylo napadeno rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná právní zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (práva náleží bdělým). Jak správně poznamenal žalovaný, stěžovatel měl možnost podat proti zmíněnému usnesení krajského soudu kasační stížnost, což však neučinil a opravného prostředku, o němž byl řádně poučen, nevyužil. Stěžovatel tedy buď souhlasil s názorem krajského soudu, nebo dostatečně nehájil svá práva. V každém případě ovšem není oprávněn se dovolávat dobré víry, a to i s přihlédnutím ke svému vysokoškolskému právnickému vzdělání.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu není rozhodující, do jaké míry je daná problematika nová a právní úpravou či judikaturou neřešená. Stále je třeba trvat na dodržení základních podmínek řízení, ke kterým se ve správním soudnictví řadí včasné podání žaloby. Pokud měl stěžovatel za to, že se jedná o složitější právní problém, tím spíše se měl již v roce 2007 obrátit na Nejvyšší správní soud s kasační stížností proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 11. 2007, č. j. 22 Ca 352/2007 - 29.

Namítá-li stěžovatel, že odmítnutím žaloby bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu a právo na spravedlivý proces, Nejvyšší správní soud nemůže této námitce přisvědčit. Listina základních práv a svobod v článku 36 odst. 4 ve vztahu k právu na soudní ochranu stanovuje, že podmínky a podrobnosti (tj. i procesní pravidla) upravuje zákon. Právo na soudní ochranu a právo na spravedlivý proces je tak garantováno jen při dodržení zákonem stanovených podmínek řízení, mezi které patří včasné podání žaloby. Podobně též článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod zaručuje každému právo na spravedlivé a veřejné projednání jeho záležitosti nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, ovšem při splnění zákonem daných podmínek řízení. Rozhodně tedy není v rozporu s článkem 36 Listiny základních práv a svobod nebo s článkem 90 Ústavy České republiky, odmítne-li krajský soud věcně projednat opožděnou žalobu.

Nejvyšší správní soud se zabýval rovněž otázkou, zda může mít na jeho rozhodnutí v projednávané věci nějaký vliv očekávané rozhodnutí rozšířeného senátu ve věci vedené pod sp. zn. 7 As 100/2010, kterou v kasační stížnosti zmínil stěžovatel. Uvedená věc byla rozšířenému senátu předložena k řešení právní otázky, zda se v případě žalob, jejichž jediným důvodem je tvrzená nicotnost napadeného rozhodnutí, uplatní obecná ustanovení § 72 s. ř. s. o žalobních lhůtách v tom smyslu, že by bylo možno tuto žalobu podat pouze ve dvouměsíční lhůtě počítané od doručení aktu či zdánlivého aktu, jenž je napaden pro tvrzenou nicotnost, nebo ve dvouměsíční lhůtě od doručení rozhodnutí správního orgánu ve věci vyslovení nicotnosti vydaného v řízení podle § 77 odst. 1 věty druhé a § 78 správního řádu.

Z obsahu žaloby v projednávané věci Nejvyšší správní soud zjistil, že jediným důvodem žaloby stěžovatele není tvrzení o nicotnosti rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel sice v žalobě bez patřičného zdůvodnění označuje rozhodnutí žalovaného za nicotné. Namítaná nicotnost se navíc týká pouze části výroku, jíž byl zamítnut návrh Akademického senátu Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Zbytku správního rozhodnutí vytýkal stěžovatel především nezákonnost, věcnou nesprávnost a namítal rovněž porušení procesních pravidel.

Nejvyšší správní soud shledal, že očekávané rozhodnutí rozšířeného senátu nemůže mít na projednávanou věc žádný vliv a nemůže přinést pro stěžovatele příznivější výsledek řízení; důvod pro přerušení řízení podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. do doby rozhodnutí rozšířeného senátu tedy není dán. Stěžovatel totiž nenamítal pouze nicotnost rozhodnutí žalovaného. Nenamítal ani nicotnost celého rozhodnutí, což znamená, že i kdyby hypoteticky uspěl se svým návrhem na vyslovení nicotnosti části výroku, jíž byl zamítnut návrh akademického senátu, nic by se nezměnilo na tom, že ve zbytku by žaloba musela být odmítnuta jako opožděná. Část výroku, kterou žalovaný vyslovil, že stěžovatele nejmenuje děkanem právnické fakulty, tedy v každém případě zůstane nedotčena.

Na okraj lze podotknout, že Nejvyšší správní soud nesdílí názor stěžovatele, že zmíněná část výroku rozhodnutí žalovaného je nicotná, a navíc má za to, že výrok rozhodnutí žalovaného nelze rozdělit na dvě samostatné části. Zamítnutí návrhu akademického senátu a nejmenování stěžovatele děkanem spolu natolik úzce souvisí, že jde o jediný výrok. Tento výrok se opírá o § 28 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého *děkana jmenuje a odvolává na návrh akademického senátu fakulty rektor.* Žalovaný se v projednávané věci vypořádal s návrhem akademického senátu tak, že jej zamítl, a současně vyslovil, že stěžovatele děkanem nejmenuje.

Nejvyšší správní soud současně odkazuje na svou konstantní judikaturu, podle které *„[n]icotný je správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepříslušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí.“* (podrobněji viz např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2008, č. j. 8 Afs 78/2006 - 74, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1629/2008, www.nssoud.cz). Takto zásadní vady rozhodnutí žalovaného nevykazuje, proto podle názoru Nejvyššího správního soudu nemůže být nicotné.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že nezjistil namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť stěžovatel skutečně žalobu podal až po uplynutí zákonem stanovené lhůty a důvody, pro které tak učinil, zůstávají bez vlivu na správnost závěru o opožděnosti žaloby. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 3. 2012, č. j. 22 A 42/2012 - 15, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto řízení žádné náklady nad rámec plnění běžných povinností nevznikly (resp. žádné náklady neuplatňoval) a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu